

7 jaar PVF : facts & figures

Katrien Debreuck
Diane Serneels

Antwerpen, 1 december 2023



**VLAAMS
WELZIJS
VERBOND**

Evaluatie PVF??

- Wat is dé PVF?
- Evalueren van de PVF : financieringstechniek
 - Toeleiding
 - Budgetcategorieën
 - Financiering afdoende
 - Bestedingsmogelijkheden oké?
 - ...
- Of meer? Staan we dichterbij de doelen van pp2020? Heeft PVF daartoe wel/niet bijgedragen?



Monitoring en onderzoek

- Monitoring VAPH : veel cijfergegevens
 - Bronnen : kwartaalmonitoring PVB, jaarverslagen VAPH, analyse van de SE (subsidie-eenheden) etc.
- Onderzoeken : zeer veel onderzoeken sinds de invoering van PVF naar allerlei deelaspecten
 - Zowel onderzoeken van(uit) VAPH of Steunpunt WVG
 - Andere onderzoeken vanuit universiteiten en hogescholen



Greep uit de onderzoeken (niet exhaustief)

- Besteding van budgethouders in de laagste categorie PVB en de mogelijkheden binnen RTH in combinatie met reguliere diensten
- Rol en positie van DOP en DMW
- Inzet van vrij besteedbaar gedeelte van PVB
- Implementatie van woon- en leefkosten (3 studies)
- Optimalisatie ZZI
- Onderzoeken naar mogelijkheden BelRAI
- Bevraging PG 3
- Deelbudgetten PG 2



Greep uit de onderzoeken (niet exhaustief)

- Effecten PVF op ervaring van zeggenschap/empowerment bij budgethouders
- UNIC : Europees project
- Kleinschalige woon – en dagbestedingsinitiatieven
- Reflectie- en inspiratiekader de-institutionalisering
- Academische werkplaats de-institutionalisering
- PVF en nieuwe kwetsbaarheden
- @your service : van aanbod- naar vraaggestuurd werken



Greep uit de onderzoeken (niet exhaustief)

- Impact PVF op vergunde zorgaanbieders en rolverheldering sociale professionals
- Landenstudie : PVF in Nederland, Engeland en Duitsland
- Integratie MANO en Noodsituatie
- Theoretisch model over relatie tussen PVF en QOL
- Evaluatie BOB
- Inzet PVB binnen erkende capaciteit ouderenvoorzieningen
-



Monitoring en onderzoek gerelateerd aan de doelen

- A. Zorggarantie bieden, tegemoetkomen aan noden aan zorg en ondersteuning

- B. Gebruiker aan het stuur : eigen regie, eigen keuzes maken

- C. Meer ruimte voor ondernemerschap



A. Doel zorggarantie, tegemoetkomen aan noden

- Wie heeft een PVB?
- Wie heeft geen PVB?
- Hoe geraak je aan PVB? gegevens over de toeleiding



Wie heeft een PVB?

- Hoeveel PVB's zijn er ?

	2017	2018	2020	2021	2022
Aantal budgethouders	24.179	24.677	25.299	27.266	28.506



Wie heeft een PVB?

budgetcategorie	2017	2022
I (punten < 14,68)	16%	12%
II (punten ts 14,68 en 20,8)	11%	9%
III (punten ts 20,8 en 29,06)	29%	10%
IV (punten ts 29,06 en 38,23)		9%
V (punten ts 38,23 en 46,49)		11%
VI (punten ts 46,49 en 51,69)	12%	9%
VII (punten ts 51,69 en 54,14)	5%	5%
VIII (punten ts 54,14 en 57,50)	5%	6%
IX (punten ts 57,50 en 65,45)	9%	12%
X (punten ts 65,45 en 79,52)	9%	11%
XI (punten ts 79,52 en 96,04)	2%	5%
XII (punten > 96,04)	1%	2%



Wie heeft een PVB?

- Verspreid over alle leeftijdscategorieën, geen grote veranderingen in leeftijdsverdelingen
 - 32% ouder dan 55 jaar
- De PVB zijn verspreid over alle doelgroepen, weinig evolutie in spreiding doelgroepen
 - Meer dan 40% heeft (ook) een fysieke handicap
 - Percentage ASS nam toe



Wie heeft een PVB ?

- Divers gebruik van ondersteuningsfuncties
 - In 2022 : één vierde van de PVB's voor voltijdse dag en woonondersteuning, 23% voor hoogfrequent verblijf, samen ongeveer de helft van alle inzet
 - Andere functies die in meer dan 10% worden gebruikt : laagfrequente dagondersteuning en globale ondersteuning
 - Evolutie over de jaren : stijging voltijdse dag- en woonondersteuning (van 21% naar 25%) en verdubbeling aandeel globale individuele ondersteuning (van 6% naar 13%)



Wie heeft een PVB

- Hoeveel mensen hebben PVB toegekend gekregen sinds 2017 ?

	2017	2018	2019	2020	2021	2022
aantal	1.529	2.514	2.654	2.825	4.026	3.412
% nieuwe PVB	60%	47%	49%	50%	56%	63%
% had al PVB	40%	53%	51%	50%	44%	37%

- 17.000 toekenningen, waarvan 10.700 nieuwe budgethouders
- Stijging totaal aantal ruim 4.300 en geen 10.700 (dus ook 6.400 uitstromers)



Wie heeft een PVB?

Vanuit welke groep gebeurde de toekenning?

Terbeschikkingstelling	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Vanuit automatische groep	82,80%	80,27%	83,01%	68,46%	44,96%	46,10%
Vanuit de prioriteitengroepen	17,2%	19,73%	16,99%	30,90%	55,02%	53,90%

Hangt af van de middelen uitbreidingsbeleid, automatische toekenningen gaan voor

Toekenningen voorbije jaren in hoofdzaak voor PG1, in 2022 ook deelbudgetten PG2



Wie heeft geen PVB ?

Wachtenden

2017	2018	2019	2020	2021	2022
14.254	15.063	16.159	16.632	15.957	16.727

In welke prioriteitengroep (2022)?

- 210 in PG 1 (1,26%)
- 6172 in PG 2 (36,90%)
- 10.345 in PG 3 (61,85%)

Doorheen de jaren sterke daling PG 1, sterke stijging PG 2 en lichte daling PG 3



Wie heeft geen PVB ?

- De meeste wachtenden hebben reeds een deel ondersteuning (zorgbudget, RTH, een deel-PVB, IMB...)
- 15% van de wachtenden heeft totaal niets van ondersteuning
- De wachttijd in maanden om een PVB te krijgen (eind 2022):
 - 2 maanden voor PG 1
 - 75 maanden voor PG 2 (meer dan 6 jaar)
 - 251 maanden voor PG 3 (meer dan 20 jaar)



Wie heeft geen PVB?

- Hoeveel middelen dan nodig?
 - 2 soorten middelen :
 - uitstroom jaarlijks ongeveer 45 miljoen €
 - uitbreidingsbeleid Vlaamse regering (nieuw geld)
- Middelen uitstroom wellicht niet meer toereikend voor automatische groepen
- Berekeningen richting volgende legislatuur : voor blijvende garantie PG 1 en oplossingen PG 2 en 3 (veel) extra middelen nodig



Reflectievragen

- Raken mensen met kleinere ondersteuningsnood moeilijker aan een budget dan vroeger? Hoe komt dat? Hoe kunnen we hen helpen?
- Meer hogere budgetcategorieën, dus zwaardere zorgprofielen? Impact daarvan?
- Hoe kunnen we aan al de noden voldoen??
 - Ondanks investeringen stijgt de nood
 - Hoeveel middelen zijn nodig?
 - Kunnen we alles via PVB oplossen?
-

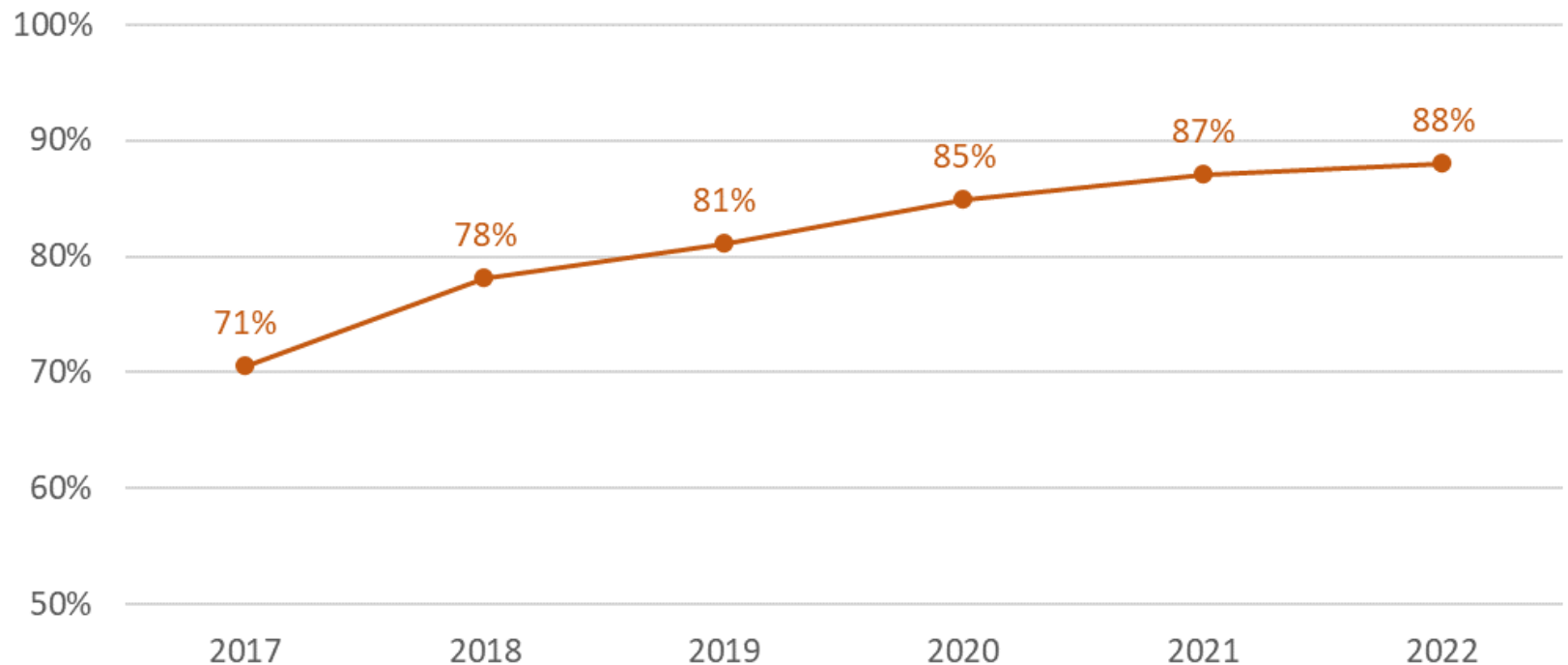


Hoe geraak je aan een PVB, gegevens over toeleiding voor verdere reflectie

- Voorbije jaren gemiddeld 3.300 ondersteuningsplannen per jaar ingediend:
 - Tussen 90 en 95% wordt goedgekeurd
 - Slechts 15% maakt zelf een OP op, de anderen doen een beroep op een DOP (22%) of een DMW (63%)
- Voorbije jaren gemiddeld ruim 3000 MDV's opgemaakt (oa ZZI): hoeveel krijgen een PVB toegewezen dat gelijk is aan het maximale op basis van hun zorgzwaarte?



Hoe geraak je aan een PVB, gegevens over toeleiding voor verdere reflectie



SOLIDAIR

GEËNGAGEERD

RESPECTVOL

VERBINDEND

Hoe geraak je aan een PVB, gegevens over toeleiding voor verdere reflectie

- Doorlooptijden van de aanvraagprocedure zijn gedaald, maar nog aanzienlijk : van 235 dagen in 2019 naar 207 dagen in 2022
- Hoe worden ze beoordeeld door RPC/VTC?

	2017	2022
Maatschappelijke noodzaak	5%	5%
PG 1	26%	20%
PG 2	43%	55%
PG 3	26%	20%



Reflectievragen

- Hoe kunnen we de toeleiding vereenvoudigen en de doorlooptijd verkorten?
- Is de opmaak van een OP nuttig in de toeleiding?
- Hoe kunnen we echte flexibiliteit budgetten mogelijk maken ?
- Wie doet best de indicatiestelling?
-



Het verhaal van Ilse



SOLIDAIR

GEËNGAGEERD

RESPECTVOL

VERBINDEND

B. Doel eigen regie gebruiker, keuzes maken

- Wat tonen bestedingscijfers? Hoeveel % van de budgethouders besteden hoe?

	2017	2022
Enkel VZA	86,69%	69,97%
Combinatie VZA en geen VZA	5,07%	17,27%
Geen VZA	7,29%	10,64%

- Bestedingen bij vza zijn in hoofdzaak vouchers, slechts kleine % cash bij vza



B. Doel eigen regie gebruiker, keuzes maken

- besteding naargelang de procedure van terbeschikkingstelling :
 - Transitiecliënten vanuit ZiN en noodsituaties ts 95 en 100% inzet bij vza (aantal transitiecliënten gedaald tot 16.000 van de 28.500 PVB's)
 - PVB na noodsituaties (definitief) en zorgcontinuïteit MFC ongeveer 90% inzet bij vza
 - Mano ongeveer 85% inzet bij vza
 - Vanuit de prioriteitengroepen 63,5% bij vza
 - Vanuit zorgcontinuïteit PAB, transitie PAB en Spoed veel minder besteding bij vza



Hoe wordt cash besteed (2022)?

Soorten cash overeenkomsten	procentueel	Aantal personen
Cash bij vergunde zorgaanbieder	5%	2.101
Arbeidsovereenkomst	6%	2.479
Dienstencheque	12%	5.437
Erkend WVG (niet VAPH)	8%	3.637
Familielid of student	3%	1.325
Hulpverlener	17%	7.397
Uitzendbureau	2%	1.071
Vervoer	7%	3.229
Vrijwilliger	8%	3.542
Groene zorg	<1%	189
Wijkwerk	<1%	189
Erkend WVG (niet VAPH), buiten erkenning	<1%	107
Ouderinitiatief	<1%	111
Buitenland	<1%	29
Consulenten	<1%	19



B. Doel eigen regie gebruiker, keuzes maken

- Beroep doen op een bijstandsorganisatie
 - aantal mensen die beroep doen op hoogdrempelige bijstand stegen van 1.651 in 2017 naar 7.138 in 2022
 - aantal laagdrempelige bijstand, lidmaatschap bijstandsorganisatie steeg van 2.040 in 2017 tot 6.887 in 2022



B. Doel eigen regie gebruiker, keuzes maken

- Gratis bijstand nieuwe budgethouders sinds 2021
 - 48,5% maakt hiervan gebruik
 - Minder niet-opstarters bij wie gebruik van maakt
 - Andere besteding naargelang wel of niet gratis bijstand
 - geen bijstand : meer zuiver voucher,
 - wel bijstand : 46,5% enkel cash niet-vza, 36% combinatie voucher en cash niet-vza



B. Doel eigen regie gebruiker, keuzes maken

- Aandacht voor kwetsbare gebruikers :
 - Onderzoek redenen niet opstart : (32 dossiers in 2021) 20 jonger dan 30, 12 daarvan licht verstandelijke beperking, ASS en gedragsproblemen, 7 ernstig- diep verstandelijke handicap, vaak geen of zeer beperkt netwerk: hoe aanklampender, meer begeleidend werken?
 - Bij klein aantal cashbesteders bleek oneigenlijk gebruik, opleggen begeleidende maatregelen zoals begeleiding door een bijstandsorganisatie of verplichte inzet via voucher



B. Doel eigen regie gebruiker, keuzes maken

- Onderzoek Koen Hermans rond PVF en armoede (2018): PVF vanuit perspectief personen met handicap die in armoede leven
- Algemene drempels en knelpunten :
 - Aanvraagprocedure zorgt voor stress, onzekerheid, wachten en veel administratie
 - Sociaal netwerk is bepalende factor in aanvraagprocedure
 - Splitsing kosten (WLK) maakt inkomensongelijkheid en armoede zichtbaar



B. Doel eigen regie gebruiker, keuzes maken

- Specifieke knelpunten voor personen in armoede :
 - Minder goed geïnformeerd
 - Minder subjectief het gevoel rechten te hebben
 - PVF is geen prioriteit, overleven primeert
 - Sociaal netwerk is minder krachtig
 - Een professionele begeleider hebben maakt het verschil



B. Doel eigen regie gebruiker, keuzes maken

- Actiepunten:
 - Verbeter de levensstandaard, tegemoetkomingen verhogen, betaalbaar wonen
 - Zorggarantie voor iedereen
 - Sterker infomeren en reguleren bewindvoering
 - Maak van strijd tegen niet-gebruik een prioriteit
 - Complexiteit procedure inperken
 - Begrijpelijk info op maat van iedereen
 - Proactief en outreachend werken
 - Trajectbegeleiding voor de poort
 - Samenwerking, afstemming eerste lijn en laagdrempelige diensten



B. Doel eigen regie gebruiker, keuzes maken

- Invoering PVF = de omschakeling naar systeem woon- en leefkosten (WLK)
- 3 onderzoeken :
 - vanuit perspectief invoering door de vza,
 - vanuit perspectief betaalbaarheid voor persoon met handicap,
 - vanuit perspectief impact op kwaliteit van leven



B. Doel eigen regie gebruiker, keuzes maken

- Aanbevelingen over de 3 studies heen :
 - Verzeker de transparantie van woon- en leefkosten (publiek kenbaar maken, duidelijke info op maat)
 - Monitor blijvend de betaalbaarheid van de WLK en bewandel pistes om betaalbaarheid te garanderen (met speciale aandacht betaalbaarheid vervoer)
 - Verbeter de inkomenssituatie van de persoon met handicap
 - Zet in op versterken collectief overlegorgaan m.b.t. systeem WLK



Reflectievragen

- Maken mensen meer bewuste, eigen keuzes?
- Heeft PVB werkelijk hun kwaliteit van leven verbeterd?
- Zijn gebruikers goed geïnformeerd?
- Worden ze goed ondersteund en begeleid? Zijn de bijstandsorganisaties daarvoor het goede middel?
- Zijn er kwetsbare groepen die extra aandacht vragen?
- Zitten onze gebruikers echt meer aan het stuur?
-



Het verhaal van Nadia



SOLIDAIR

GEËNGAGEERD

RESPECTVOL

VERBINDEND

C. Doel meer ruimte voor ondernemerschap

- Wie zijn de aanbieders van zorg en ondersteuning?
Vergunde zorgaanbieders (vza)

	2017	2019	2020	2021	2022
Aantal VZA	193	267	257	256	255

- Nieuwe vza's ontstaan enerzijds
- Nieuwe vza's opnieuw gestopt, fusies bestaande vza (schaalvergroting)
- Voor in totaal 24.000 gebruikers (eind 2021)



C. Doel meer ruimte voor ondernemerschap

- Aantal geregistreeerde ouderinitiatieven

	2019	2020	2021	2022
Aantal	9	15	25	30

111 gebruikers

- Aantal groene zorginitiatieven

	2019	2020	2021	2022
Aantal	66	82	94	104

189 gebruikers



Het verhaal van Lode



SOLIDAIR

GEËNGAGEERD

RESPECTVOL

VERBINDEND

C. Doel meer ruimte voor ondernemerschap

- Hoe evolueerden de vergunde zorgaanbieders?

Ze groeien in aantal mensen:

- 21.628 eind 2016
- 24.608 eind 2021 (stijging 13,78%)

Ze groeien in aantal zorggebonden punten:

- 837.224 punten eind 2016
- 938.531 punten eind 2021 (stijging 12,10%)



C. Doel meer ruimte voor ondernemerschap

- Evolutie van 2016 tot 2021 op niveau vza

Daling of stijging in punten	Aantal VZA's
Ts -35% en -25%	1
Ts -25% en -15%	8
Ts -15% en -5%	15
Ts -5% en +5%	44
Ts + 5 % en +15%	49
Ts +15% en + 25%	31
Ts + 25% en + 35%	16
Meer dan + 35%	29



C. Doel meer ruimte voor ondernemerschap

- Evolutie van 2016 tot 2021 op niveau SE

Daling of stijging in punten	Aantal SE's
Ts -35% en -25%	1
Ts -25% en -15%	3
Ts -15% en -5%	10
Ts -5% en +5%	34
Ts + 5 % en +15%	55
Ts +15% en + 25%	41
Ts + 25% en + 35%	16
Meer dan + 35%	33



C. Doel meer ruimte voor ondernemerschap

- De meeste vza's en SE's zijn gegroeid
- 24 vza's dalen met meer dan 5% van de punten,
- op SE niveau (met RTH, MFC, NAH etc.. erbij) dalen slechts 14 SE's met meer dan 5% van de punten
- Dalers : kleine diensten, vroegere diensten zelfstandig wonen, diensten die enkel dagondersteuning bieden
- Stijgers : gevarieerde doelgroep, breed aanbod, extra fysieke ruimte door aankoop huizen of bouw, doorstromers vanuit MFC



C. Doel meer ruimte voor ondernemerschap

- Onderzoek vanuit zorgaanbieders- en medewerkersperspectief : studie UCLL (2021)
 - 40% heeft aanpassingen in zijn zorgorganisatie al volledig doorgevoerd, de helft zit nog volop in verandering
 - Bij de grote meerderheid zijn de veranderingen gebaseerd op duidelijke visie en men ziet zeer sterk het belang
 - 62% meent ook de nodige competenties te hebben
 - Een minderheid heeft een duidelijk stapsgewijs plan van aanpak
 - 60% meent over onvoldoende middelen te beschikken om het goed aan te pakken



C. Doel meer ruimte voor ondernemerschap

- Grotere tevredenheid bij leidinggevenden en directie dan bij directe cliëntmedewerkers.
- Het hebben van duidelijke missie en visie is belangrijke voorwaarde om nieuwe manier van financieren plaats te geven in de organisatie
- Organisaties zetten steeds meer in op sociaal ondernemen, marktwerking (zich aantrekkelijk in de markt zetten) en innovatie
- Er is wel financiële onzekerheid
- Men gaat meer en sneller samenwerken



C. Doel meer ruimte voor ondernemerschap

- De doelgroep is verzwaard
- 80% vindt gebruikersparticipatie belangrijk (20% niet??)
- PVF brengt nieuwe rollen voor professionals, die nood hebben aan nieuwe kennis en expertise, maar daarvoor onvoldoende tijd, ruimte en middelen ervaren
- Er wordt door leidinggevenden sterk ingezet op betrekken medewerkers ('gedeeld leiderschap'), wordt niet altijd zo ervaren. Belang van open communicatie



Reflectievragen

- Heeft PVF geleid tot meer nieuw aanbod?
- Is er meer ruimte tot ondernemerschap? Benutten we die mogelijkheden? Waarom wel, waarom niet? Wat is er nodig ?
- Hebben we de competenties daarvoor?
- Hebben we onze gebruikers en onze medewerkers genoeg meegenomen?
-



Het verhaal van Katleen



SOLIDAIR

GEËNGAGEERD

RESPECTVOL

VERBINDEND